

Tsarenok A. V., Candidate of Sciences (Philosophy), Associate Professor at the Department of Philosophy and Culturology of Chernihiv Shevchenko National Pedagogical University (Ukraine, Chernihiv), kafedra-philosophy@yandex.ru

Human beauty as the subject of the ascetic aesthetics

The aim of the article is to explore Byzantine ascetic and aesthetical doctrine of human spiritual and somatic beauty.

The methods. Using the scientific methods of generalization, systematization and hermeneutical analysis of cultural traditions, the author tries to point out basic corresponding principles of aesthetics of the asceticism.

The main conclusions. A. Tsarenok does not agree with the statement that the Christian asceticism turns the Christianity in the principally anti-aesthetical religion. First of all, ascetics underline the value of spiritual beauty of human being. According to them, somatic beauty must play an important role in our life as well. Preaching the cautious attitude towards the sensual beauty, the ascetic doctrine of Byzantium preaches, in particular, the necessity of the true transfiguration of human soul and body, which becomes possible with the help of God.

Keywords: aesthetics of the asceticism, spiritual beauty, somatic beauty, transfiguration, asceticism.

* * *

УДК 1:005.591.4-028.63:316.3

Воронкова В. Г.,

доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри менеджменту організацій та управління проектами, Запорізька державна інженерна академія (Україна, Запоріжжя), valentina-voronkova@yandex.ru

ФОРМУВАННЯ SMART-СУСПІЛЬСТВА ЯК ФАКТОР СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА СТАНОВЛЕННЯ НОВОЇ ОСВІТЯНСЬКОЇ ПАРАДИГМИ

Представлено філософсько-освітню рефлексію концептуалізації smart-суспільства як фактор сталого розвитку та його вплив на людський (інтелектуальний) капітал, розкрито актуальність даної теми, яка є інноваційною і майже не розробленою. Проаналізовано міжнародний досвід становлення і розвитку smart-суспільства та виміри ціннісно-сміслового поля smart-суспільства, в основі якого ціннісно-сміслова матриця – інформації та знання, що є цивілізаційними вимірами сучасного соціуму. Головна ідея – обґрунтувати еволюцію інформаційного суспільства до smart-суспільства та можливість встановлення smart-суспільства в Україні. Здійснено аналіз становлення smart-суспільства та визначено його характеристики, що претендують на пріоритетну роль у формуванні світового інформаційного простору та сприяють досягненню конкурентоспроможності України у світовому інформаційному просторі.

Ключові слова: smart-суспільство, сталий розвиток, людський (інтелектуальний) капітал, інформація, знання.

Стаття виконана як результат виконання завдань НДР «Удосконалення механізмів розвитку інформаційного суспільства як цивілізаційної парадигми сучасної України в умовах глобалізації» (0115U002343 (2015–2017 рр.).

Актуальність теми дослідження.

По-перше, запровадження стратегії smart-суспільства (розумного, інтелектуального, високотехнологічного, цифрового) виступає продовженням попереднього проекту науково-дослідної теми «Удосконалення механізмів розвитку інформаційного суспільства як цивілізаційної парадигми сучасної України в умовах глобалізації», в контексті якої нами проаналізовано еволюцію інформаційного суспільства в smart-суспільство, що потребує подальшого опрацювання та виявлення встановлених закономірностей створеної моделі (теорії, концепції) smart-суспільства.

По-друге, формування smart-суспільства є важливою соціально-економічною, науковою і технологічною проблемою світового рівня, так як концепція smart-суспільства знаходиться в основі сучасних аксіологічних культур західних і східних соціумів, що ввійшли в державні програми розвитку багатьох провідних країн

світу США, Європи, Південної Кореї та Японії. Smart-суспільство сьогодні виступає головним трендом і пріоритетом глобального розвитку сучасної цивілізації XXI століття, яка, розвиваючи ринок інформаційних послуг та продуктів, сприяє розвитку Smart-освіти, Smart-технологій, Smart-особистості.

По-третє, розробляючи концепцію smart-суспільства, ми враховуємо світовий і вітчизняний досвід, що включає діяльність соціоінститутів управління інформаційними технологіями, що сприяють розвитку людського (інтелектуального) капіталу, детермінованого розвитком сучасної інформаційної цивілізації.

По-четверте, концепція smart-суспільства як нова модель інформаційного суспільства впливає на всі сфери життєдіяльності суспільства – економічну, політичну, соціальну, духовно-культурну, освітянську та сприяє формуванню єдиного освітянського інформаційного простору, в контексті якого витребуваними є smart-громадяни (розумні, інтелектуальні, креативні, здатні працювати у команді), які представляють собою інтелектуальний капітал суспільства та стратегічний ресурс держави.

По-п'яте, запровадження стратегії smart-суспільства в Україні потребує формування нової освітньої парадигми, в основі якої акумуляція можливостей ефективного синтезу сучасних інформаційних технологій та передових моделей і технологій інформаціологічного суспільства, яка, за рахунок використання різноманітних матриць-парадигм-моделей інформаційних технологій, сприяє розвитку інформаційного капіталу.

По-шосте, формування smart-суспільства потребує формування управлінських команд нового покоління, що сприяють розвитку соціокультурного змісту інтелектуальних організацій, які потребують збільшення їх активів та нових вимірів інформаційно-інноваційної культури smart-суспільства, в основі якого економіка, що базується на знаннях.

По-сьоме, все це дає можливість корелювати розвиток smart-суспільства з освітянською парадигмою управління знаннями як фактором запровадження світових стандартів інформаційної грамотності в освітянську діяльність українських ВНЗ, що впливають на розвиток людського і соціального капіталу. Ця концепція (парадигма) є новою як для України, так і передових країн Заходу і Сходу, які стали на шлях запровадження здобутків smart-суспільства, за рахунок використання яких в новій освітянській парадигмі smart-суспільства їм вдалося використати переваги інформаційно-інноваційного суспільства в освіті, економіці, науці та надати можливість перетворити знання у вартість, що є джерелом до успіху у новому тисячолітті. В основі smart-освіти – масові відкриті онлайн-курси, електронні підручники та інтрактивна освіта, система «розумного» класу та виховання людини у віртуальному світі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми, на яку спираються автори. Концепція розвитку інформаційного суспільства та його переходу у smart-суспільство зафіксована у документах «Європа-2020: Стратегія розумного стійкого та інклюзивного розвитку». Інформаційне суспільство включає розвиток економіки, що базується на знаннях та інноваціях, сприяє сталому

розвитку, більш ефективному використанню ресурсів, включає інклюзивне зростання та високої зайнятості населення, що в цілому сприяє розвитку Інтернет-економіки, формуванню «розумних технологій» та «розумного суспільства», що є фактором інтелектуального та економічного розвитку. В основі економіки, побудованої на знаннях, – використання краудсорсінгу, технологій колективного інтелекту, систем управління знаннями; розуміння того, як цифровий світ стає розумнішим за рахунок технологій Big Data і семантичний пошук; як мобільні та хмарові технології допомагають управляти підприємствами; що таке «інтернет речей» та чи наступила їх ера.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується стаття. Проблема ситуація. Передові високорозвинуті країни вже давно сформували парадигми інформаційного суспільства, яке пов'язано з розвитком «суспільства знань», в основі якого фактори інновацій та розповсюдження нових знань. Концепція «суспільства знань» та «smart-суспільства», що є продовженням розвитку інформаційного суспільства, знаходиться в основі сучасних державних програм розвитку країн США, Європи, Південної Кореї та Японії. Стратегія Smart-суспільства включає показники кількості абонементів мереж ФТТН, швидкість завантаження, якість широко-смугового доступу. В основі еволюції Smart-суспільства закладена еволюція парадигми від виробничої до освітянської, що й привело до становлення та розвитку парадигми «розумного суспільства». Smart-суспільство, сформоване на Заході, – це нова якість суспільства, у якому сукупність використання технічних засобів, сервісів та Інтернет приводить до якісних змін у взаємодії суб'єктів, що дозволяють отримати нові ефекти – соціальні, економічні та інші переваги, що є конкурентоспроможними і ведуть до нової якості життя. В Україні має сформуватися Smart-суспільство, що базується на комплексній модернізації та інноваційному розвитку всіх складових, що забезпечують високу додаткову вартість, мають високу енергоефективність, базуються на енергозберігаючих технологіях та екологічній інфраструктурі та потребують забезпечення інформаційної безпеки.

Мета дослідження: концептуалізація smart-суспільства як фактор сталого розвитку та його вплив на та його вплив на становлення нової освітянської парадигми.

Для досягнення мети слід вирішити такі завдання:

– розробити теоретико-методологічні засади становлення і розвитку smart-суспільства в Україні, в основі якого інформація як головний тренд сучасного розвитку та розумне зростання – розвиток економіки, заснованої на знаннях та інноваціях;

– дослідити понятійно-категорійний апарат smart-суспільства як цивілізаційної парадигми розвитку сучасного соціуму в умовах глобалізації та його проєкції на українські реалії;

– здійснити аналіз становлення smart-суспільства в Україні в контексті вітчизняного і міжнародного досвіду та визначити основні його характеристики, що дасть можливість Україні зайняти провідне місце серед держав, що претендують на пріоритетну роль у формуванні світового інформаційного простору, здійснення процесів, пов'язаних з інтеграцією, щоб

сприяти досягненню конкурентоспроможності України у світовому інформаційному просторі та забезпечити глобальний сталий розвиток.

Методологічна цінність, наявність, повнота розкриття та обґрунтованість новостворюваних підходів, методів і засобів наукового дослідження, можливість їх застосування як міждисциплінарних зводиться до використання – системної, синергетичної, структурно-функціональної методології. Методологічні складові роботи будуть новими, що цілком обґрунтовано порівняннями із світовими аналогами і прототипами, тому що smart-суспільство як складний соціальний феномен і динамічний процес, що стрімко розвивається, може бути проаналізований за рахунок синергетичної методології, що дозволяє проаналізувати суспільство як нелінійну систему, що розвивається в нелінійному просторі smart-суспільства. Методи системного і структурного аналізу дозволяють розглянути smart-суспільство як складну соціальну систему, яка має декілька підсистем, що постійно взаємодіють з навколишнім середовищем, а поєднання синергетичного та системного методів та підходів дозволяють пояснити особливості розвитку smart-суспільства в нормальному і катастрофічному станах (режимах, інколи з загостренням). Антропологічний та соціаксіологічний підходи дозволяють розкрити соціо-антропологічні та соціоаксіологічні виміри smart-суспільства, в основі якого людина, освіта, знання та рух суспільства – до суспільства знань та інновацій.

Головна ідея – обґрунтувати еволюцію інформаційного суспільства до smart-суспільства та можливість встановлення smart-суспільства в Україні.

Головною гіпотезою дослідження, яка пропонується для вирішення завдань дослідження, є новою і може зрушити теорію, є ідея пошуку інноваційних механізмів впровадження smart-суспільства, що формується на основі передових (розумних) інформаційно-комунікативних технологій, суспільства з передовою інноваційною економікою, що демонструє високотехнологічний базис соціуму і може сприяти виробленню механізмів саморегуляції соціуму за рахунок розумних технологій, якими керують високо підготовлені громадяни, здатні жити в розумному суспільстві і культивувати знання як головний ресурс інноваційного суспільства, що є фактором сталого розвитку суспільства.

Робочі гіпотези: однією з робочих гіпотез є гіпотеза техногуманітарного балансу в суспільстві, яка являє собою модель smart-суспільства, є новою і описує механізм загострення і подолання криз антропогенного масштабу та умови і шляхи досягнення сталого розвитку. Гіпотеза техногуманітарного балансу виявляє закономірну взаємозалежність між трьома змінними – інноваційно-технологічним потенціалом країни, якістю культурно-освітянських регуляторів у smart-суспільстві і внутрішньою сталістю соціальної системи, яка допомагає прояснити явища, коли в результаті масштабної антропогенної кризи відбувається не саморуйнація соціального і культурного організму країни, а кардинальна перебудова суспільства за рахунок smart-культури, інклюзивної освіти, зростання особистості. На нашу думку, ідея є інноваційною, коли культура і освіта відіграють роль коментаторського фактору, який включається в періоди трансформацій, які

сприяють відновленню порушеного балансу між трьома змінними – економічними, технологічними і культурно–духовними факторами, які можуть привести до сталого розвитку системи – за рахунок smart–культури.

Обговорення проблеми. Ідеалізована абстрактна конструкція smart–суспільства – це сформована система понять, узагальнень на основі детерміністського зв'язку між ними, припущень щодо форми цього зв'язку, яка і може бути названа концепцією smart –суспільства. Концептуалізація парадигми smart–суспільства відбулася на основі синтезу методологій логічного позитивізму, операціоналізму і прагматизму. Методологічні складові дослідження є новими, так як новим є предмет дослідження – smart–суспільство, тому що smart–суспільство як складний соціальний феномен і динамічний процес, що стрімко розвивається, може бути проаналізований за рахунок синергетичної методології, що дозволяє розглянути суспільство як нелінійну систему, що розвивається в нелінійному просторі smart–суспільства. Антропологічний та соціоаксіологічний підходи дозволяють розкрити соціо–антропологічні та соціоаксіологічні виміри smart–суспільства, в основі якого людина, освіта, знання, культура та рух суспільства – до суспільства інновацій.

Як свідчить аналіз, на зміну інформаційному суспільству йде «суспільство знань», яке ототожнюється з інформаційним, проте в інших випадках його називають наступною стадією розвитку з найважливішим ресурсом знання – smart–суспільства. Розвиток інформаційного суспільства пов'язаний з початком ери становлення розуму. Логічним продовженням мережевого суспільства є smart–суспільство (smart–society), що розвивається на основі smart–технологій та smart–освіти. Smart–технології та smart–освіта породжують нову парадигму розвитку суспільства, яка вважається найважливішим фактором становлення Smart–суспільства. Не випадково це зростання зафіксоване у документі «Європа – 2020: Стратегія розумного стійкого та інклюзивного розвитку» (Smart growth) – стратегія, що включає розвиток економіки, що базується на знаннях та інноваціях та сприяє сталому розвитку (Sustainable growth), більш ефективному використанню ресурсів, що включає інклюзивне зростання (Inclusive growth) та укріплення високої зайнятості населення, що в цілому сприяє розвитку Інтернет–економіки. Smart–суспільство трансформує бізнес, роблячи управління більш інтелектуальним (гнучким, розумним), а діяльність, направлену на використання знань та інновацій.

Тому слід звернутися, на нашу думку, до аналізу вимірів ціннісно–смыслового поля smart–суспільства, що йде на зміну інформаційного, в основі якого ціннісно–смыслова матриця – інформації та знання як соціокультурно обумовлені феномени, що є цивілізаційними вимірами розвитку сучасного соціуму. В філософській думці спостерігається певний дефіцит рефлексії методологічних прийомів, які б виявляли проблеми аксіологічного та антропологічного дискурсу smart–суспільства і сприяли удосконаленню знань про формування суспільства, що впливає на людський капітал.

Концепція філософії smart–суспільства як стратегічного напрямку трансформації українського соціуму

базується на соціоекономічних, соціоантропологічних та соціокультурних чинниках, що сприяють формуванню суспільства сталого розвитку. Упровадження концепції інформаційної культури особистості протидіє віртуально–стохастичній соціальній організації. Фактори та механізми упровадження інформаційного суспільства як цивілізаційної парадигми розвитку сучасного соціуму в умовах глобальної трансформації людства зводяться до соціоекономічних, соціополітичних, соціокультурних чинників, що сприяють укріпленню організації. У Smart–суспільстві технології, що раніше базувалися на інформації та знаннях, трансформуються в технології, що базуються на взаємодії та обміні досвідом – Smart–технологіях. Вони перетворюють «тяжку працю» в «розумну, інтелектуальну, креативну» і вносять інноваційні зміни у стратегію управління працею, економікою, освітою. Це означає, що даному виду smart–суспільства необхідне більш творче і відкрите мислення, щоб пріоритетними цінностями виступав розум, гнучкість, оригінальність, мобільність. Тому найважливішим питанням smart–освіти є підготовка кадрів, які володіють творчим, креативним потенціалом, щоб ефективно знаходити і використовувати інформацію, володіють високою інформаційною культурою та здатні адаптуватися до умов плінного середовища. Застосування інформаційно–комунікаційних технологій, що сприяють удосконаленню smart–суспільства, дозволяє підприємствам і організаціям добиватися значних економічних успіхів, нової якості процесів і результатів освітньої, наукової, інтелектуальної, комерційної, соціальної та іншої діяльності.

В умовах динамічно розвиваючихся технологій та інформаційного середовища smart–суспільства якість факторів зовнішнього середовища та швидкість їх змін постійно зростає. У результаті цих процесів властивість «smart» стає витребуваною в управлінні багатьма процесами, у тому числі і в освіті. На зміну інформаційним приходять smart–технології, що характеризуються сукупністю властивостей, що дозволяють адаптувати те чи інше обладнання до потреб користувача в ході його експлуатації, smart–телефони, – телевізори тощо.

Smart–технології переходять у число пріоритетних (як і нанотехнології), які здатні визначати наступний за інформаційним етап розвитку суспільства. Технологічні, економічні, соціальні та культурні фактори розвитку сучасної цивілізації визначають необхідність створення концепції smart–освіти. Ключовим елементом smart–освіти є smart–навчання, яке неможливе без накопиченого електронного навчання (e–learning). Smart–education – це мотивоване, гнучке, високотехнологічне, самоуправлінське навчання, збагачене інформаційними ресурсами та технологічними методами навчання. Smart–education – це об'єднання навчальних закладів і професорсько–викладацького складу для визначення сучасної освітньої діяльності у мережі Інтернет на основі загальних стандартів, угод і технологій.

Застосування інформаційно–комунікативних технологій, що сприяють удосконаленню інформаційного суспільства, дозволить підприємствам і організаціям добиватися великих економічних успіхів за рахунок швидкої адаптації до плінного бізнес–середовища,

використання віддалених офісів, безперервної комунікації зі споживачами та партнерами.

Порівняємо характерні риси інформаційного smart-суспільства. Інформаційне суспільство характеризується такими показниками, як знання і ресурси; інтенсивна робота, що базується на знаннях; володіння компетенціями у процесі отримання освіти; компетентне знання; відкритість використання окремих програмних продуктів і технічних засобів, нова роль інформаційних технологій, що виступають у якості єдиної інфраструктури суспільства, яке пов'язує розрізнені соціальні мережі в єдину інтелектуальну мережу людей, що створюють середовище для розповсюдження знань і отримання додаткової вартості продукції завдяки знанням та отриманій новій інформації.

Виділимо основні принципи smart-освіти, в основі якої принципи і методи освіти інформаційно-ноосферного суспільства:

- системний підхід у навчанні, вихованні, розвитку, управлінні;
- примат духовно-моральних цінностей цілепокладання виховання і навчання;
- цілісність педагогічної системи освіти;
- дотримання екологічного і морального імперативів в організації життєдіяльності.
- ноосферний підхід у розробці змісту освіти;
- етико-аксіологічні компоненти формування ноосферної свідомості;
- благоговіння перед життям, що відображається у змісті освіти;
- діяльнісний підхід в організації освітньо-виховного процесу;
- створення умов для розвитку вільної творчої людини;
- повернення космічної педагогіки в освітній процес ВНЗ;
- включення в усі змістовні лінії моделі космічної теми з врахуванням освітніх стандартів, ресурсів школи і соціуму;
- інтеграція природничих, гуманітарних і технічних знань;
- включення естетичної компоненти в усі блоки освітньо-виховного процесу ВНЗ;
- пріоритет виховання перед останніми складовими життєдіяльності ВНЗ;
- суб'єкт-суб'єктна взаємодія на всіх рівнях організації життєдіяльності ВНЗ.

Smart-освіта – це соціоінститут, який виконує мультифункції підготовки суб'єкта до роботи в освітньому просторі smart-суспільства та до різних сфер професійної діяльності, в основі якої модуси-методики освіти smart-суспільства, що забезпечують адаптацію суб'єкта до соціокультурних умов даного соціуму. Smart-освіта – це мультипроцеси і результати дискурсо-сміслення когнітивних моделей соціуму, диференційованого знання у констеляції з макрорівнями розвитку особистості на певних етапах розвитку її екзистенції в адитивності з систематизацією знань про smart-технології, що забезпечують розвиток здібностей, які набувають індивіди у ВНЗ. Особистість формує соціокультурну активізацію у рамках своєї професії, що регулює її колективну життєдіяльність і приводить до відтворення системно-модельної цілісності smart-

суспільства через посередництво використання раціонально значимих матриць активно-діяльнісної сутності особистості.

Висновки. Формування smart-суспільства як фактор сталого розвитку та його вплив на становлення нової освітнянської парадигми свідчить, що сучасний світ знаходиться у стані системних глобальних змін та глобальної трансформації людства. Прорив у системі ІКТ визначив глибинні змістовні зміни у всіх сферах професійної і суспільної діяльності, тому сьогодні є всі підстави говорити про еволюційну трансформацію інформаційного суспільства. Національна система освіти стала ключовим елементом глобальної боротьби за лідерство у сучасному світі. Здатність громадян адаптуватися до запитів і вимог плінно змінюючого світу визначається швидкістю засвоєння інновацій і у першу чергу рівнем володіння сучасними освітніми технологіями, технологіями – e-learning.

Необхідною умовою формування smart-суспільства є smart-освіта, в основі якої формування smart-компетентності суб'єктів як складової частини їх інформаційної компетентності: знання про smart-середовище і порядок формування взаємодії з ним; вміння пошуку і використання smart-ресурсів, smart-технологій. Взаємодія у smart-середовищі повинна здійснюватися у контексті взаємодії з медіасередовищем і кіберпростором, що передбачає реалізацію багатомовної модальної логіки.

Формування і розвиток smart-культури передбачає формування культури – smart-взаємодії у smart-середовищі, smart-безпеки, комп'ютерної та інформаційної етики. Як і smart-суспільство, smart-культура не є самостійною сутністю: вона є складовою частиною інформаційної культури, медіакультури, базується на них і розвиває їх.

Smart-компетентність і smart-культура є умовою розвитку і саморозвитку суб'єкта, його smart-освіти, що передбачає розвиток інформаційного світогляду та мотивацію до пізнання світу, розвиток його пізнавальної та діяльнісної активності у smart-середовищі. Суб'єкт smart-суспільства повинен рости і розвиватися, адаптуватися до цього середовища, виробляти психологічну стійкість суб'єкта до впливів smart-середовища, щоб захистити своє внутрішнє і особистісне інформаційне середовище.

Список використаних джерел

1. Андрущенко В. П. Організоване суспільство: проблема організації та суспільної самоорганізації в період радикальних трансформацій в Україні на рубежі століть: досвід соціально-філософського аналізу / В. П. Андрущенко. – К.: ТОВ «Атлант ЮЕМС», 2006. – 502 с.
2. Вашкевич В. М. Історична еволюція наукової картини світу / В. М. Вашкевич // Гілея: науковий вісник: зб. наук. праць. – К.: Вид-во УАН ТОВ «НВП» «ВІР», 2016. – Вип. 109. – С. 133–139.
3. Воронкова В. Г., Романенко Т. П., Андрукайтене Регіна. Концепція розвитку проєктно-орієнтованого бізнесу в умовах цифрової трансформації до Smart-суспільства // В. Г. Воронкова, Т. П. Романенко, Андрукайтене Регіна // «Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії»: збірник наукових праць / За ред. В. Г. Воронкової. – Запоріжжя, РВВ ЗДІА, 2016. – Вип. 67. – С. 13–27.
4. Воронкова В. Г. Економічні та управлінські засади smart-суспільства / В. Г. Воронкова // Матеріали 71-ої науково-технічної конференції професорсько-викладацького складу, науковців, аспірантів та студентів 6–8 грудня 2016 року. – Одеса: Одеська національна академія зв'язку ім. О. С. Попова, 2016. – С. 80–82.

5. Максименко М. Ю., Нікітенко В. О. Інформаційно-комунікативне суспільство як різновид складної соціальної системи і взаємодії / М. Ю. Максименко, В. О. Нікітенко // «Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії»: збірник наукових праць / За ред. В. Г. Воронкової. – Запоріжжя, РВВ ЗДІА, 2016. – Вип.66. – С.266–278.

6. Мельник В. В. Интеллектуально–духовные приоритеты цивилизационного развития в условиях трансформации постиндустриального общества в информационное и «общество знаний» / В. В. Мельник // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії»: збірник наукових праць / За ред. В. Г. Воронкової. – Запоріжжя, РВВ ЗДІА, 2016. – Вип.66. – С.78–89.

7. Нікітенко В. О. Загальнолюдські цінності як геодінності планетарного масштабу: антропологічний вимір / В. О. Нікітенко // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії»: збірник наукових праць / За ред. В. Г. Воронкової. – Запоріжжя, РВВ ЗДІА, 2013. – Вип.55. – С.139–146.

8. Образ человека будущего: Кого и Как воспитывать в подрастающих поколениях: коллективная монография / Под ред. О. А. Базалюка. – К.: Кондор, 2011. – Т.1. – 328 с.

9. Пунченко О. П. Цивилизационное измерение истории человечества: [монография] [Текст] / О. П. Пунченко. – Одесса: Астропринт, 2013. – 448 с.

10. Тихомирова Н. В. Глобальная стратегия развития smart-общества. МЭСИ на пути к Smart-университету [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://smartmesi.blogspot.com/2012/03/smart-smart.html>

References

1. Andrushhenko V. P. Organizovane suspil'stvo: problema organizacii' ta suspil'noi' samoorganizacii' v period radykal'nyh transformacij v Ukraїni na rubezhi stolit': dosvid social'no-filosof's'kogo analizu / V. P. Andrushhenko. – K.: TOV «Atlant JuEmSI», 2006. – 502 s.

2. Vashkevych V. M. Istorychna evolucija naukovoї kartyny svitu / V. M. Vashkevych // Gileja: naukovyj visnyk: zb. nauk. prac'. – K.: Vyd-vo UAN TOV «NVP» «VIR», 2016. – Vyp.109. – S.133–139.

3. Voronkova V. G., Romanenko T. P., Andrukajtene Regina. Konceptija rozvytku proektno-orijentovanogo biznesu v umovah cyfrovoi' transformacii' do Smart-suspil'stva // V. G. Voronkova, T. P. Romanenko, Andrukajtene Regina // «Gumanitarnyj visnyk Zaporiz'koi' derzhavnoi' inzhenernoi' akademii'»: zbirnyk naukovykh prac' / Za red. V. G. Voronkovoї. – Zaporizhzhja, RVV ZDIA, 2016. – Vyp.67. – S.13–27.

4. Voronkova V. G. Ekonomichni ta upravlyns'ki zasady smarte-suspil'stva / V. G. Voronkova // Materialy 71–oi' nauково–tehnichnoi' konferencii' profsors'ko-vykladac'kogo skladu, naukovciv, aspirantiv ta studentiv 6–8 grudnja 2016 roku. – Odesa: Odes'ka nacional'na akademija zv'jazku im. O. S. Popova, 2016. – S.80–82.

5. Maksymenjuk M. Ju., Nikitenko V. O. Informacijno-komunikativne suspil'stvo jak riznovyd skladnoi' social'noi' systemy i vzajemodii' / M. Ju. Maksymenjuk, V. O. Nikitenko // «Gumanitarnyj visnyk Zaporiz'koi' derzhavnoi' inzhenernoi' akademii'»: zbirnyk naukovykh prac' / Za red. V. G. Voronkovoї. – Zaporizhzhja, RVV ZDIA, 2016. – Vyp.66. – S.266–278.

6. Mel'nik V. V. Intel'ktual'no–duhovnye priority civilizacii'noho rozvytka v uslovijah transformacii' postindustrial'nogo obshhestva v informacii'noe i «obshhestvo znaniy» / V. V. Mel'nik // Gumanitarnyj visnyk Zaporiz'koi' derzhavnoi' inzhenernoi' akademii'»: zbirnyk naukovykh prac' / Za red. V. G. Voronkovoї. – Zaporizhzhja, RVV ZDIA, 2016. – Vyp.66. – S.78–89.

7. Nikitenko V. O. Zagal'noľjud's'ki cinnosti jak geocinnosti planetarnogo mashtabu: antropologichnyj vymir / V. O. Nikitenko // Gumanitarnyj visnyk Zaporiz'koi' derzhavnoi' inzhenernoi' akademii'»: zbirnyk naukovykh prac' / Za red. V. G. Voronkovoї. – Zaporizhzhja, RVV ZDIA, 2013. – Vyp.55. – S.139–146.

8. Образ человека будущего: Кого и Как воспитывать в подрастающих поколениях: коллективная монография / Под ред. О. А. Базалюка. – К.: Кондор, 2011. – Т.1. – 328 с.

9. Пунченко О. П. Civilizacionnoe izmerenie istorii chelovechestva: [monografija] [Tekst] / O. P. Puchenko. – Odessa: Astroprint, 2013. – 448 s.

10. Tihomirova N. V. Global'naja strategija razvitija smart-obshhestva. MJeSI na puti k Smart-universitetu [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://smartmesi.blogspot.com/2012/03/smart-smart.html>

Voronkova V. G., Doctor of Philosophy Sciences, professor, Head of the Department of Management of Organizations and project management Zaporozhye State Engineering Academy (Ukraine, Zaporozhye), valentina-voronkova@yandex.ru

The formation of smart-society as a factor of sustainable development and its influence on the development of new educational paradigm and the development of information capital

The article presents a philosophical-educational reflection on the conceptualization of smart-society as a factor of sustainable development and its impact on human (intellectual) capital, the relevance of this topic, which is innovative and almost not developed, is revealed. International experience of formation and development of smart-society and measuring the value-semantic field of smart society, based on axiological matrix of information and knowledge that is civilizational standards of the modern society is analyzed. The main idea is to justify the evolution of the information society to smart society and possibilities of establishing of smart society in Ukraine. The analysis of the formation of smart-society is done and its characteristics are defined, claiming a priority role in shaping the global information space and contribute to the competitiveness of Ukraine in world information space.

Keywords: smart-society, sustainable development, human (intellectual) capital, information, knowledge.

* * *

УДК 141+304.2

Костючков С. К.,

кандидат політичних наук, доцент кафедри соціальної роботи, соціальної педагогіки та соціології, Херсонський державний університет (Україна, Херсон), kosser.63@mail.ru

БІОФІЛОСОФІЯ ЯК ТЕОРЕТИЧНА І ПРАКТИЧНА ОСНОВА ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СУЧАСНОЇ СИСТЕМИ ОСВІТИ

Окреслено коло проблем, пов'язаних із формуванням нової наукової дисципліни – біофілософії як реакції на необхідність більш глибокої імплікації філософії та біології. Автор визначає біофілософію як поліаспектну, інтегративну, міждисциплінарну галузь наукового знання, що базується на комплексі біологічних наук і має на меті артикуляцію та розв'язання світоглядних, аксіологічних, методологічних, гносеологічних і онтологічних проблем шляхом дослідження наявних у природі форм життєпрояву. Наголошується на тому, що в освіті біофілософський підхід орієнтовано на конструктивну реалізацію освітньо-виховного процесу, на продукування перспективних, науково-обґрунтованих освітніх моделей, втілення яких забезпечить адекватну реакцію освітніх інституцій на вимоги суспільства й держави. Автор висвітлює основні положення розробленої ним філософсько-освітньої концепції, яка базується на біофілософії (зокрема, біополітиці). Зроблено висновок про те, що біофілософія в сучасних умовах слугує не тільки об'єктом наукового дискурсу, але й теоретичним і практичним фундаментом підвищення продуктивності й результативності, зокрема, освітньої системи суспільного життя.

Ключові слова: людина, філософія, духовна культура, аксіологія, біофілософія, суспільство, біополітика, освітньо-виховна система, цивілізаційні виклики.

Друга половина ХХ й початок ХХІ століть ознаменувалися фундаменталізацією міждисциплінарних, інтеграційних, транстеоретичних і полісинтетичних наук; біологія, як інтегрована наука про життя, імпліцитно вийшла на пріоритетні позиції об'єктів пізнавальної, світоглядно-формуючої, творчо-трансформаційної та оціночної діяльності філософії. Актуальною в даному контексті постає біофілософія, як продукт цивілізаційної культури, специфічний конвергентний комплекс біології та філософії. В освіті біофілософський підхід орієнтовано на конструктивну реалізацію освітньо-виховного процесу, на продукування перспективних філософсько-освітніх концепцій, новітніх освітніх моделей із забезпеченням їхнього світоглядно-методологічного наповнення.

Розширення дослідницького поля біофілософії як ґрунту нових, фундаментальних світоглядних, методологічних і аксіологічних уявлень про людину,